

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 9 април 2019 година, врз основа на примена жалба од Агенцијата за аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ), ја донесе следната:

ОДЛУКА

ЖАЛБАТА СЕ ОТФРЛА КАКО НЕОСНОВАНА

Изданието на емисијата „Печат на неделата“, еmitувано на 27 февруари 2019 година, на телевизија „1ТВ“, не отстапува од професионалните и етички стандарди

Бул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје, Македонија

www.semm.mk info@semm.mk (02) 3222-595

ЖАЛБА

Извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 15 март 2019 година, прими жалба од Агенцијата за аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ) за изданието на емисијата „Печат на неделата“, еmitувано на 27 февруари, во 21 часот, на Телевизија „1ТВ“ (www.1tv.mk).

Во жалбата се наведува дека водителот на емисијата, Сашо Орданоски, при интервјуто со претседателот на опозициската ВМРО-ДПМНЕ, Христијан Мицкоски, не одржал професионална дистанца, го оневозможувал соговорникот да се доискаже, повремено зборувал со повишен тон и истовремено со соговорникот користел лични дискредитации и не ја почитувал пресумпцијата на невиност.

„Ваквите постапки на новинарот се спротивни на начелата за заштита на достоинството на личноста, за почитување на пресумпцијата на невиност и за објективно и непристрасно прикажување на настаниите со еднаков третман на различните гледишта и мислења и овозможување слободно оформување на мислењето на публиката за одделни настани и прашања од член 61 став 1 алинеи 1, 5 и 9 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги“, наведуваат од АВМУ во поднесената претставка.

Во оваа насока, Агенцијата подготвила и извештај по вонредниот програмски надзор на емисијата, кој е доставен и во прилог на жалбата до Советот за етика во медиумите.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Телевизија „1ТВ“ и побара медиумот да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Управителот на „1ТВ“, Јасна Ерцеговиќ, одговори на наводите на жалителот.

Ерцеговиќ во целост ги отфрла наводите на жалителот како неосновани и вели дека телевизијата не прифаќа процес на медијација.

„Нашиот новинар Сашо Орданоски апсолутно коректно и во согласност со професионалните стандарди на новинарството го спроведе интервјуто со г-динот Мицкоски. Сметаме дека наводите на жалителот се само тенденциозни инсинуации кои имаат единствена цел да му наштетат на угледот, како лично на новинарот Сашо Орданоски, така и на „1ТВ“ и не го отсликуваат реално текот и одвивањето на предметното интервју“, велат од Телевизија „1ТВ“ во одговорот на наводите на жалителот.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **НЕОСНОВАНА** и дека во оспорената содржина нема прекршување на Кодексот на новинарите на Македонија.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 9 април 2019, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во спорната содржина. Најпрво, заклучи дека не може и нема право да ги утврдува фактите наведени во интервјуто. Нејзина надлежност е единствено да ги утврдува етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Членовите на Комисијата, најнапред, утврдија дека се работи за емисијата „Печат на неделата“, во чии рамки новинарот Сашо Орданоски го интевјуира лидерот на опозицијата и претседател на ВМРО-ДМПНЕ, Христијан Мицкоски, за актуелни политички прашања. Комисијата се согласи дека нивото на комуникација на водителот во дел од интервјуто со Мицкоски содржи елемети на користење навредлив и непримерен јазик, тенденциозност, неретко прекинување на соворникот и нèдавање можност да се доискаже, обид за лична дискредитација и елементи кои упатуваат на повреда на принципот за презумпција на невиност. Водителот во разговорот, во повеќе наврати е на раб на прекршување на етичките и професионални стандарди и излегување од границите на слобода на изразување:

Сашо Орданоски: „*Aj, баш правната наука колку Вие ја разбираате како машинец. Баш ме интересира да ми објасните*“.

Христијан Мицкоски: „*Нема потреба да ме навредувате...*“

Сашо Орданоски: „*Не навредувам, јас мислам дека не разбираате бидејќи сте машинец*“.

Сашо Орданоски: „*Инаку, Вие знаете дека вашата зграда и парите кои што се тие направени пари за вашата зграда се криминално стекнати. Тоа ви е јасно, така?*“

Христијан Мицкоски: „*Вас, ви е јасно?*“

Сашо Орданоски: „*Мене ми е совершено јасно*“

Христијан Мицкоски: „*Имате докази за тоа?*“

Сашо Орданоски: „*Ма какви докази, кога ќе ја видам големината на зградата јасно ми е дека зад тоа стои криминал. Што треба да имам докази?*“

Христијан Мицкоски: „*Ме обвинивте мене, ме судеете и ме осудивте, без докази.*“

Сашо Орданоски: „*Ама, таму има маса од докази*“.

Сепак, Комисијата се согласи дека, и покрај горенаведените спорни цитати, во интервјуто надвладеал јавниот интерес, а дека острата реторика на водителот Орданоски е оправдана и легитимна. Вредносните судови кон политичарите изнесени во медиумите спаѓаат во слобода на говор. Границата помеѓу слободата на говорот и навредата, клеветата и сензационализмот е тенка, но кога станува збор за јавна и политичка личност, тогаш слободата на говорот е неприкосновена, особено ако содржи оценка и став за политиките што ги води политичарот. Критичкото следење на политичките процеси и употребата на политичката и економската моќ се главни обврски на медиумите.

Според толкувањето на членот 1 од Кодексот на новинарите, новинарот може да објави нешто за кое што нема доволно докази, а за кое има доволно индикатори дека е вистина, односно нешто за што постои основано сомнение. Основано сомнение подразбира презентирање аргументи, кои се разумни и кои се индикатор дека нешто е вистина, без да имаме конкретен доказ за вистинитоста.

Најпосле, во согласност со Декларацијата за слободата на политичката дебата во медиумите, политичарите, јавните функционери и јавните институции прифатиле да бидат поставени под јавна критика за нивниот домен на работа. Новинарската слобода вклучува и исказување на гледишта до степен на претерување, дури и провокација, сè со цел да поттикне јавна дебата на конкретна тема. Оттука, при своето одлучување, Комисијата ги зеде предвид и:

* Член 3 од Декларацијата за слобода на политичката расправа во медиумите (Комитет на министрите на 872 состанок од 12.12.2014), каде се вели дека:

„Одлучувајќи да апелираат на довербата на јавноста, политичките личности прифатиле да бидат предмет на јавна политичка расправа, па со тоа подлежат на постојан јавен надзор и потенцијално жестока и силна јавна критика преку медиумите во однос на начинот на кој ја извршуваат или ја извршуваат својата функција“.

* Член 4 од Декларацијата за слобода на политичката расправа во медиумите (Комитет на министрите на 872 состанок од 12.12.2014) каде се вели дека:

„Функционерите мора да го прифатат фактот дека се, особено преку медиумите, подложни на јавен надзор и критика за начинот на кој начин ги обавувале или ги обавуваат своите функции, ако тоа е потребно за обезбедување транспарентност и одговорно вршење на нивните функции.

* Пресудата на ЕСЧП во случајот *Dichand and oth. Vs Austria 2002*, според која, Судот прифати дека дури и многу остри зборови не ја поместуваат критиката надвор од границите на заштитата од 10. Така, Судот го смета следново:

"Член 10 ја штити не само суштината на идеите и на информациите што се исказани туку и формата во која тие се пренесени. Слободата на новинарите, исто така, вклучува и можно движење до степен на претерување, па дури и провокација."

* Пресудата на Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП) во случајот Lingens Vs Austria 1986.

„Границите на прифатлива критика се пошироки во однос на политичарите како такви, отколку во однос на приватните лица. За разлика од приватните лица, политичарите неизбежно и свесно се изложуваат на остро испитување на секој нивни збор и дело, како од страна на новинарите, така и од страна на пошироката јавност и, според тоа, мора да покажат поголем степен на толеранција.“

* Пресудата на ЕСЧП Thoma Vs. Luxemburg 2001, 5, каде што се вели:

„Медиумите имаат суштинска улога во демократското општество. Иако не смеат да пречекорат одредени граници, особено во однос на угледот и правата на другите, сепак, должност на медиумите е да пренесуваат на начин што е доследен на нивните обврски и одговорности – информации и идеи за сите прашања од јавен интерес. Не само што медиумите имаат задача да пренесуваат такви информации и идеи, туку јавноста има право да ги прима. Кога би било поинаку, медиумите не би биле во можност да ја играат својата важна улога на „чувар на јавноста“.

Оттука, Комисијата најде дека интервјуто еmitувано во емисијата „Печат на неделата“ е професионално и дека се испочитувани етичките стандарди.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова - Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува Телевизија „1TV“ (www.1tv.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,

Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби

Мирче Адамчевски

Бул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје, Македонија

www.semm.mk info@semm.mk (02) 3222-595

